

SOME SOCIAL PSYCHOLOGICAL CHARACTERISTICS OF STUDENT WELFARE IN EDUCATIONAL ENVIRONMENT

The study was carried out with the financial support of RFFI and CL RA «Project 20RF-007»

Harutyunyan N. A. (Yerevan State University, Yerevan, Armenia)

narine.harutyunyan@ysu.am

Ներկայացման ամս. 30.07.2021

Գրախոսման ամս. 15.08.2021

Տպագրության ընդունման ամս. 21.08.2021

The article is devoted to one of the most important issues in modern psychology, the issue of student well-being. The work covers a number of approaches to personal well-being through theoretical analysis, which presents the types of well-being and the ways of expression, structure and features. The author explores a number of factors, including student satisfaction with learning activities, group cohesion, and social adjustment, as well as the interrelationships between these factors. The analysis of theoretical and research results allows us to say that no matter how much a student life is subject to a certain order, it is regulated by certain rules and norms, which insures oneself from unpleasant events, however, the psychological well-being of the student in the educational social environment is mainly conditioned by the high manifestation of adaptation and cohesion, the high level of students' satisfaction with the educational activity.

Keywords: *Psychological well-being, social-psychological well-being, cohesion, adaptation, satisfaction.*

DOI: <https://doi.org/10.46991/SBMP/2021.4.2.189>

Ժամանակակից հասարակական համակարգում դրսևորվող սոցիալ-տնտեսական տեղաշարժերը, հասարակական և քաղաքական փոփոխությունները, սոցիալ-քաղաքական ճգնաժամերը, համաճարակներն ու պատերազմները մարդու կենսագործունեության տարբեր ոլորտների վրա անխուսափելիորեն թողնում են տարաբնույթ ազդեցություններ: Որպես անձի հասարակական գործունեության կարևորագույն ոլորտ, ազդեցություններից զերծ չի մնում նաև կրթական ոլորտը: Այդ իսկ պատճառով վերջին տարիներին ժամանակակից կրթական ոլորտը հայտնվել է տարբեր մասնագետների ուշադրության կենտրոնում, նրանում առկա խնդիրները դարձել են արդիական, որոնց շարքում առանձնանում է ուսանողների հոգեբանական բարեկեցության հիմնախնդիրը:

Կրթության ոլորտը իր ուրույն տեղն ունի անձի սոցիալականացման ինստիտուտների համակարգում: Այստեղ անձը հնարավորություն է ստանում շփվելու, հաղորդակցվելու, մասնագիտության հետ նույնականացվելու, կայանալու, ինքնադրսևորվելու, գիտելիքներ ձեռք բերելու, հասարակական և միջանձնային բազմաբնույթ կապեր և հարաբերություններ ձևավորելու: Հարկ է ավելացնել, որ որպես ինստիտուտ, կրթական ոլորտը, նորմերի և կանոնների ամբողջություն է, որտեղից բխում է այն փաստը, որ նա վերահսկողություն է սահմանում ուսանողների կենսագործունեության վրա՝ կանոնակարգելով նրանց վարքը, շփումները, գործունեությունը և այլն: Ինչպես յուրաքանչյուր ինստիտուտի, այնպես էլ կրթության ոլորտի գործունեությունը ուղղված է մարդկանց պահանջմունքների բավարարմանը՝ իմացական և հաղորդակցման, ինքնադրսևորման և ինքնիրականացման, ինչու ոչ նաև հոգեբանական աջակցության և անվտանգության պահանջմունքներ և այլն: Օբյեկտիվ և սուբյեկտիվ պատճառների հետևանքով այս կամ այն պահանջմունքների անբավարարվածությունը կարող է նպաստել անձի բացասական հույզերի գերակշռմանը, ներքին կոնֆլիկտների, անհանդուրժողականության և այլ ոչ բարենպաստ երևույթների դրսևորմանը: Արդյունքում այն կարող է խարխլել անձի հոգեբանական բարենպաստությունը, ինչը ենթադրում է կենսաբանական, սոցիալական և հոգեբանական բաղադրիչների միասնական և նորմալ գործառնության աղճատում, որտեղ անձի հարմարավետության և բավարարվածության, ինքնաբավության և բարեկեցության զգացողության դրսևորումները հարցականի տակ են: Հոգեբանական բարեկեցություն հասկացությունը առաջինը շրջանառության մեջ դրեց Ն. Բրեդբլոունը, համաձայն որի հոգեբանական բարեկեցությունը երջանկության և կյանքից բավարարվածության սուբյեկտիվ զգացողություն է [9]: Ըստ Մ. Սելիգմանի հոգեբանական բարեկեցությունը գործունեության հետ դրական հուզականության բարեհաջող համադրությունն է [6], այն անձի դինամիկ բնութագրիչ է՝ որը ընդգրկում է սուբյեկտիվ և հոգեբանական բաղկացուցիչներ, և կապված է հարմարվողական վարքի հետ [11]: Համաձայն Լ. Վ. Կուլիկովի հոգեբանական բարեկեցությունը հոգեկան կոմֆորտի վիճակ է, որտեղ նպատակները և դրանց հասնելու հնարավորությունները հստակ ու պարզ գծագրվում են [4]: Ա. Վ. Վորոնինան ներկայացրել է հոգեբանական բարեկեցության մի մոդել, որտեղ հիերարխիկ դասավորված մակարդակներով՝ հոգեսոմատիկ առողջություն, սոցիալական հարմարում, հոգևոր առողջություն, հոգեբանական առողջություն, մարդը բարձրանում է և իր զարգացման ընթացքում ձեռք է բերում նոր պատկերացումներ, արժեքներ ու մոտեցումներ իր, աշխարհի, աշխարհում իր ունեցած տեղի մասին: Դառնում է առավել ազատ և ադեկվատ վարքային մոդելների ընտրության համար [2]:

Հոգեբանական գրականությունը վերլուծելով ակնհայտ է դառնում, որ շատ են ոչ միայն հոգեբանական բարեկեցության բնութագրիչներն ու սահմանումները, այլև անձի բարեկեցության ձևերը՝ անձնային, սուբյեկտիվ,

հուզական, սոցիալական, նյութական, սոցիալ-հոգեբանական բարեկեցություն, այստեղ կարելի է ավելացնել նաև կյանքի որակ, հոգեկան առողջություն, բավարարվածություն, հարմարավետություն եզրույթները: Թվարկած հասկացություններից շատերը կիրառվում են որպես հոմանիշներ, որոշները, էական բնութագրիչներով պայմանավորված՝ որպես առանձին հասկացություններ, ինչպես նաև՝ մեկը մյուսի բաղադրիչներ [1, 2, 4]: Այս առումով առավել առանցքային բանավեճերը գիտնականների շրջանում ծավալվել են հոգեբանական բարեկեցության և սուբյեկտիվ բարեկեցության շուրջ, ինչը, մինչ օրս լիարժեք լուծում չի ստացել: Քանի որ, հոգեբանության մեջ անձի հոգեբանական բարեկեցության և սուբյեկտիվ բարեկեցության հստակ տարբերիչ ձևակերպումներ գրեթե չկան, դրանք հիմնականում նույնացվում են գիտնականների կողմից և հաճախ կիրառվում, որպես հոմանիշներ: Սուբյեկտիվ բարեկեցություն տերմինի հեղինակը է. Դիներն է, համաձայն որի, անձը, ելնելով իր ներքին փորձից, կոգնիտիվ բնույթի գնահատական է տալիս կյանքի տարբեր ոլորտներից ունեցած սեփական բավարարվածությանը, ինչը ունի հուզական երանգավորում՝ եթե հագեցած է դրական հույզերով, և բարձր է բավարարվածությունը, ապա անձի սուբյեկտիվ բարեկեցության մակարդակը բարձր է [1, 7]: Իսկ անձի պոզիտիվ գործառնության շրջանակներում, բարեկեցության հոգեբանական և սուբյեկտիվ դրսևորումները փոխադարձաբար կապված են և լրացնում են մեկը մյուսին [10]:

Հոգեբանական բարեկեցությունը կարելի է մեկնաբանել անձի, որպես դինամիկ համակարգի, համեմատաբար կայուն վիճակ՝ լիարժեք կենսագործունեության և նորմալ զարգացման միտումներով: Սրանում արտահայտվում է մարդկանց վստահությունը ապագայի, հետաքրքրությունը սեփական անձի և միջավայրի նկատմամբ: Այն անձի գնահատականն է ինքնազգացողության, անձնային կոնֆորտի, հուզական վիճակի, կյանքից բավարարվածության նկատմամբ, և որպես սուբյեկտիվ դրսևորում՝ որոշակի դրական հուզական ապրումների, պոզիտիվ կոգնիտիվ գնահատականների, վերբալ արտահայտումների շարք է, որոնք մարդը ունենալով, ինքը իրեն վերագրում է բարձր բավարարվածություն և բարեկեցություն:

Հոգեբանական բարեկեցությունը ունի լայն շրջանակ, կայուն է ժամանակային առումով, արտահայտվում է անձի հուզական, կոգնիտիվ ու վարքային դրսևորումներում, պայմանավորված է գործունեության արդյունավետությամբ սոցիալական շփումներով և իր արտացոլումն է գտնում կյանքի գրեթե բոլոր ոլորտներում:

Անժխտելի է փաստը, ըստ որի հոգեբանական բարեկեցությունը բազմազործոն կառույց է, որտեղ բարդ փոխկապվածության մեջ են հոգեբանական, սոցիալական, մշակութային, ֆիզիկական, տնտեսական, հոգևոր գործոնները, ինչպես նաև սոցիալ հոգեբանական գործոնները [4]: Սոցիալական միջավայրում բարեկեցության բովանդակությունը պայմանավորված է այդ

միջավայրում անձի դերաֆունկցիոնալ պարտականություններով, շփման, սոցիալական կարգավիճակի սոցիալական դերերի նույնականացման արդյունավետությամբ, «ազատ շարժման տարածությամբ» և այլ սոցիալ հոգեբանական գործոններով:

Ուսանողի բարեկեցության ուսումնասիրման պարագայում առաջ է մղվում սոցիալական միջավայրի դերի կարևորությունը, որում ուսանողը առաջին հերթին հարմարվում է՝ ստանձնելով նոր սոցիալական դեր ու դրան ամրագրված պարտականություններ, ձգտում է ընդգրկվել սոցիալական խմբում և դառնալ նրա լիիրավ անդամ, և հասնել ուսանողական գործունեության արդյունավետության շուրջ ունեցած իրական և իդեալական ընկալումների միջև նվազագույն տարբերության, այն է՝ կրթական գործընթացից բարձր բավարարվածության:

Նպատակ ունենալով դուրս բերել ուսանողի բարեկեցության սոցիալ հոգեբանական առանձնահատկությունները կրթական սոցիալական միջավայրում և ուսանողի հոգեբանական բարեկեցության պայմանավորվածությունը սոցիալական միջավայրի գործոններով, կազմակերպել և իրականացրել ենք հետազոտություն, որին մասնակցել են հումանիտար ուղղության, երկրորդ և երրորդ կուրսի թվով 50 ուսանողներ: Հետազոտության շրջանակներում ուսումնասիրել ենք սոցիալ հոգեբանական գործընթացներ և մեխանիզմներ՝ ուսանողի հարմարման գործընթացը, խմբային համախմբվածությունը և բավարարվածությունը ուսումնական գործունեությունից [3, 5, 8]:

Ուսանողի հարմարման և համախմբվածության, բավարարվածության տոկոսային ցուցանիշները ներկայացված են ստորև.

Աղյուսակ 1.

Հարմարման, համախմբման և բավարարվածության տոկոսային ցուցանիշներ (n=50)

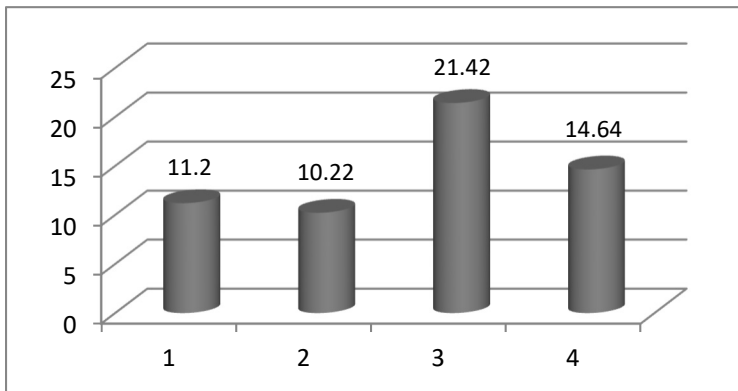
	Հարմարում	Հարմարում խմբին	Հարմարում գործունեությանը	Համախմբվածություն	Բավարարվածություն ուսումնական գործունեությունից
Բարձր	44%	65%	38%	67%	32%
Միջին	52%	32%	58%	33%	54%
Ցածր	4%	7%	4%	0%	14%

Հետազոտական տվյալների վերլուծության արդյունքում պարզ դարձավ, որ հարմարման բարձր ցուցանիշներ գրանցվել են հարցվածների 44%-ի մոտ, ինչը վկայում է այն փաստը որ նրանք ուսանողական խմբում, կուրսում իրենց զգում են հարմարավետ, բաց են հաղորդակցման համար, շփվում են հեշտ և ազատ, միջանձնային հարաբերություններում գերիշխող է փոխըմբռնումն ու փոխօգնությունը, հետևում են խմբում ընդունված վարքի մոդելներին, նորմերին ու կանոններին: Ցածր ցուցանիշները վկայում են ուսանողի շփման

դժվարությունների մասին կուրսում, մեծ է հավանականությունը, որ նա չի կիսում այն արժեքներն ու հետաքրքրությունները, որոնք ընդունված են կուրսում:

Հաջորդ տվյալները ուսանողի հարմարման ցուցանիշներ են ուսումնական գործունեությանը: Բարձր տվյալներ արձանագրած ուսանողները ուսումնական գործընթացին բարձր ներգրավվածություն ունեն, հեշտ յուրացնում են առարկայական նյութերը և հաջողությամբ առաջադրանքները իրականացնում: Նրանք անկաշկանդ մասնակցում են քննարկումներին՝ արտահայտելով սեփական մտքերն ու գաղափարները: Ցածր ցուցանիշները վկայում են ուսանողի ցածր առաջադիմության մասին, նրանց դժվար է տրվում նյութի յուրացումը, և քննարկումների ժամանակ ունեն կաշկանդվածություն:

Ինչ վերաբերում է համախմբվածության տվյալներին հետազոտվողների գերակշռող հատվածը բարձր է գնահատել խմբային համախմբվածության դրսևորումները սեփական խմբում՝ կուրսում, որտեղ նրանք սովորում են: 67%-ը հարցված ուսանողների բարձր է գնահատել սեփական կուրսի, որպես մեկ ամբողջության, կազմակերպվածության և համախմբվածության մակարդակը, ըստ նրանց խմբի անդամները ներառված են խմբում, ունեն խմբային պատկանելիության բարձր զգացում, նվիրված են խմբին, ունեն դրական հարաբերություններ համակուրսեցիների և դասախոսական կազմի հետ, իրենց պարտականությունները կատարում են խմբի մյուս անդամների հետ համատեղ: Ցածր ցուցանիշներ չեն արձանագրվել, սակայն հարցվողների մեջ կան ուսանողներ, որոնց համար դժվար չի ուսումը շարունակել այլ խմբում:

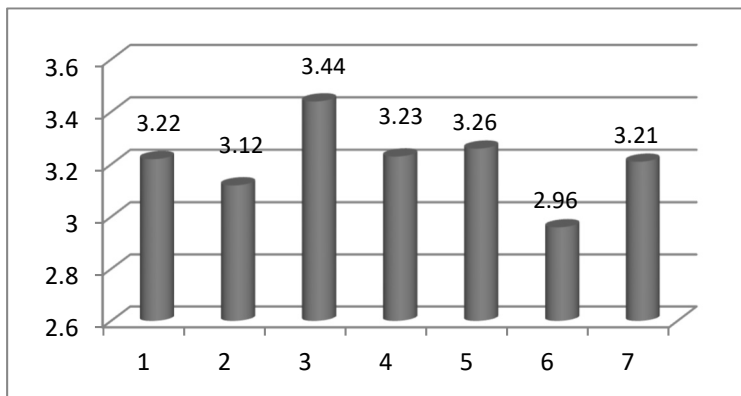

Նկար 1. Հարմարման և համախմբման միջինացված ցուցանիշներ (n=50)
 Հավելում - 1. Հարմարումը խմբին, 2. Հարմարումը ուսումնական գործընթացին, 3. Հարմարման ընդհանուր ցուցանիշ, 4. Համախմբում:

Այժմ ներկայացնենք հարցման արդյունքում ստացված տվյալները, որոնք արտացոլում են ուսանողների բավարարվածության դրսևորումները

ուսումնական գործունեությունից: 32% ուսանողների տվյալները ընդհանուր բավարարվածության սանդղակում բարձր են, սա նշանակում է, որ այդ ուսանողները բավարարված են ընտրած մասնագիտությամբ, նրանց գոհացնում է ուսումնական գործընթացը, հարաբերությունները համակուրսեցիների և դասախոսների հետ: Ըստ այս տվյալների ուսումնական գործընթացը կազմակերպված է այնպես, որ հնարավորություն է ընձեռում ուսանողին զարգացնելու ստեղծագործ, ինտելեկտուալ ներուժը, ինչպես նաև նպաստում է մասնագիտական որակների ձևավորմանը:

Ուսումնական գործունեության նկատմամբ ուսանողի բավարարվածության բաղադրիչները 6 են, որոնց միջինացված տվյալները ներկայացված են նկար 2- ում.

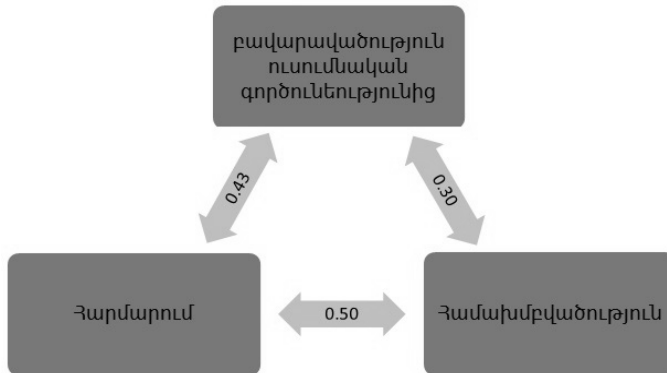
Նկար 2. Ուսանողի ուսումնական գործունեությունից բավարարվածության միջինացված ցուցանիշները (n=50)

Հավելում - 1. Բավարարվածությունը ուսումնական գործընթացից, 2. Բավարարվածությունը դաստիարակչական գործընթացից, 3. Բավարարվածությունը ընտրած մասնագիտությունից, 4. Բավարարվածությունը համակուրսեցիների հետ շփումից, 5. Բավարարվածությունը դասախոսական և ղեկավար կազմից, 6. Բավարարվածությունը կենցաղից, բյուջեից, ժամանցից, առողջությունից, 7. Բավարարվածության ընդհանուր ցուցանիշ:

Ինչպես տեսնում ենք ամենաբարձր ցուցանիշները վերագրվել են բավարարվածությունը ընտրած մասնագիտությունից սանդղակին, այսինքն հարցման մասնակցած ուսանողները համարում են, որ իրենց ընտրած մասնագիտությունը իրենց տալիս է հնարավորություն ինքնադրսևորման, ինքնաբացահայտման, գտնում են, որ այն սոցիալապես պահանջված և հարգված է, և որ կարող է հետագայում նյութական ապահովվածության գրավական լինել: Այս տվյալներին թեպետ զիջում են հաջորդ՝ բավարարվածությունը ուսումնական գործընթացից, համակուրսեցիների հետ շփումից, դասախոսական

կազմից, և բավարարվածությունը դաստիարակչական գործընթացից, այնուամենայնիվ նրանք բարձր ու միջին ցուցանիշների տիրույթում են: Ամենացածրը՝ կենցաղից, բյուջեից, ժամանցից և առողջությունից բավարարվածության ցուցանիշներն են, ինչը ցույց է տալիս, որ կենցաղն ու բյուջեն այնքան էլ չեն համապատասխանում պահանջմունքներին՝ կրթության, հանգստի, ժամանցի, թեկուզ եթե ուսանողը առողջ է և էներգիայով լի:

Մեր կողմից իրականացվել է նաև կոռելյացիոն վերլուծություն ուսումնասիրված երեք գործոնների միջև, որոնց միջև դրսևորված կապերը պատկերված են նկար 3-ում

Նկար 3. Սոցիալ-հոգեբանական գործոնների կոռելյացիոն վերլուծության արդյունքներ

Հավելում - $n=50$ -ի համար $p<0.05$ նշանակալիությամբ կոռելյացիոն թույլատրելի աղյուսակային գործակիցը՝ $r=0.27$:

Այսպիսով, ուսանողի հոգեբանական բարեկեցությունը պայմանավորող կարևոր գործոն է անձի սոցիալ-հոգեբանական հարմարումը, նոր դերային տեխնոլոգիայի յուրացումը, սեփական ստատուսի հաստատումը թե իր, թե խմբի կողմից: Երբ անձը, ընդգրկվում է ուսանողական խմբում, խմբի պատկանելիության աֆիլյատիվ պահանջմունքի բավարարումը ամբողջանում է, երբ նա հարմարվում է ուսանողական կյանքի գրեթե բոլոր կողմերին՝ խմբին, նրա անդամներին, խմբային գործունեությանը և այլն: Որքան ամբողջական է հարմարումը անձ-խումբ, անձ-անձ հարաբերություններում, այնքան ամուր է խումբը, լիարժեք է նրա անդամների մասնավոր և համատեղ գործունեությունը, առավել համահունչ է խմբի անդամների դրսևորումները միջավայրի կամ բուհի տարբեր պայմաններում: Որքան խմբի անդամների հարմարումը լինում է խորը, ամբողջական և յուրաքանչյուր անդամ իր վարքն ու գործունեությունը որոշակիորեն փորձում է համապատասխանեցնել մյուս անդամների, կրթական գործընթացների առանձնահատկություններին և միջավայրի՝ բուհական պահանջներին և սպասելիքներին, այնքան անձերի և ողջ խմբի անդամների

մոտ հեշտությամբ է ձևավորվում միասնական հետաքրքրություններ և արժեքներ, հիմք ստեղծելով խմբի համախմբվածության, և անդամների՝ ուսանողների հոգեբանական բարեկեցության համար: Սովորաբար խմբում յուրաքանչյուր անդամ, բավարարելով մի շարք պահանջմունքներ, ձգտում է հասնել ներդաշնակության, բավարարվածության և հոգեհուզական հարմարավետության: Բավարարվածության ուսանողները կարող են հասնել նաև, երբ խմբի անդամները համատեղ ջանքերով ապահովում են բարենպաստ հոգեբանական մթնոլորտ, միմյանց տալիս են բարոյական և հուզական օժանդակություն, փոխադարձաբար ընդունում ու ըմբռնում են մեկը մյուսին: Նման պայմանները նպաստավոր են ուսանողի հոգեբանական բարեկեցության դրսևորման համար: Եթե ուսանողի մոտ բացակայում է կամ ցածր է բավարարվածության զգացողությունը, ապա խոսել հոգեբանական բարեկեցության մասին դժվար է: Համադրելով տեսական և հետազոտական վերլուծությունների արդյունքները ուսանողի հոգեբանական բարեկեցությունը կրթական սոցիալական միջավայրում կամ այլ կերպ՝ սոցիալ-հոգեբանական բարեկեցությունը կարող ենք ներկայացնել հետևյալ գործոններով՝

Սոցիալ հոգեբանական բարեկեցությունը = Հարմարում + Համախմբվածություն + Բավարարվածություն

Այսպիսով, որքան էլ ուսանողական կյանքը ենթարկվում է որոշակի կարգի, կարգավորվում է որոշակի կանոններով և նորմերով, որը թույլ է տալիս ապահովագրել սեփական անձը ոչ հաճելի իրադարձություններից, այնուամենայնիվ, ուսանողի հոգեբանական բարեկեցությունը, առավելապես ապահովվում է հոգեբանական, սոցիալ-հոգեբանական գործոններով՝ հարմարման և համախմբման բարձր դրսևորմամբ, ուսումնական գործունեությունից ուսանողների բավարարվածության բարձր մակարդակով:

Գրականություն

1. **Аргайл М.** Психология счастья [Текст] / М. Аргайл/ Под ред. М.В. Кларина; Пер. с англ. – М.: Прогресс, 2007, 403с.
2. **Воронина А.В.** Проблема психического здоровья и благополучия человека: обзор концепций и опыт структурно-уровневого анализа // Сибирский психологический журнал. – 2005. – № 3.
3. **Дубовицкая Т.Д., Крылова А. В.** Методика исследования адаптивности студентов в вузе, Электронный журнал «Психологическая наука и образование» www.psyedu.ru / ISSN: 2074-5885 / E-mail: box@psyedu.ru 2010, № 2.
4. **Куликов Л.В.** Психогигиена личности. Вопросы психологической устойчивости и психопрофилактики. СПб.: Питер, 2004. 3. Куликов Л.В. Детерминанты удовлетворенности жизнью [Электронный ресурс]. URL: <http://consult.pu.ru/content/view/101/55>.

5. **Мищенко Л. В.** К проблеме диагностики отношения студентов к учебной деятельности [Текст] / Л. В. Мищенко// Весник практической психологии образования М.: 2007 №3 122-128.
6. **Селигман М.** В поисках счастья. Как получать удовольствие от жизни каждый день[Текст] / М. Селигман/ Изд-во «Манн, Иванов и Фербер», 2010. – 320 с
7. **Шамянов Р.М.** Психология субъективного благополучия личности [Текст] /Р.М. Шамянов. –Саратов: Изд-во Сарат.ун-та, 2004. – 180с
8. **Фетискин Н.П., Козлов В.В., Мануйлов Г.М.** Социально-психологическая диагностика развития личности и малых групп. – М., 2002. С.179-180
9. **Bradburn N.M.** The structure of psychological well-being. Chicago: Aldine. 1969
10. **Ryff C.D.** Psychological Well-Being //Encyclopedia of Gerontology. – 1996. –Vol. 2. –P. 365–369
11. **Seifert T.** Assessment of the Ryff Scales of Psychological Well-Being Inventory. Available from the Center of Inquiry in the Liberal Arts at Wabash College. – 2004. URL: http://liberalarts.wabash.edu/cila/home.cfm?news_id=3570

НЕКОТОРЫЕ СОЦИАЛЬНО-ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ ХАРАКТЕРИСТИКИ БЛАГОПОЛУЧИЯ СТУДЕНТОВ В ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ СРЕДЕ

*Арутюнян Н. А. (Ереванский государственный университет,
Ереван, Армения)*

Статья посвящена одному из важнейших вопросов современной психологии - проблеме благополучия студентов. Работа охватывает ряд подходов к личному благополучию посредством теоретического анализа, который представляет типы благополучия и способы выражения, структуру и особенности. Автор исследует ряд факторов, включая удовлетворенность учащихся обучением, сплоченность группы и социальную адаптацию, а также взаимосвязь между этими факторами. Согласно анализу теоретических и исследовательских результатов, как бы студенческая жизнь ни подчинялась определенному порядку, она регулируется определенными правилами и нормами, что обеспечивает страхование от неприятных событий, однако психологическое благополучие студента в образовательной социальной среде во многом обусловлено высокой выраженностью адаптации и сплоченности, высоким уровнем удовлетворенности студентов учебной деятельностью.

Ключевые слова: Психологическое благополучие, социально-психологическое благополучие, сплоченность, адаптация, удовлетворенность.

ՌԻՍԱՆՈՂԻ ԲԱՐԵԿԵՑՈՒԹՅԱՆ ՍՈՑԻԱԼ-ՀՈԳԵԲԱՆԱԿԱՆ ՈՐՈՇ ԱՌԱՆՁՆԱՀԱՏԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԿՐԹԱԿԱՆ ՄԻՋԱՎԱՅՐՈՒՄ

Հարությունյան Ն. Ա. (ԵՊՀ, Երևան, Հայաստան)

Հոդվածը նվիրված արդի հոգեբանության կարևոր հիմնախնդիրներից մեկին՝ ուսանողի բարեկեցության հիմնախնդրին: Աշխատանքում տեսական վերլուծությամբ լուսաբանվում են անձի բարեկեցության մի շարք մոտեցումներ, որտեղ ներկայացվում են բարեկեցության տեսակներն ու դրսևորման ձևերը, կառուցվածքն ու առանձնահատկությունները: Հեղինակի կողմից ուսումնասիրվել են մի շարք գործոններ՝ ուսանողի ուսումնական գործունեությամբ բավարարվածությունը, խմբային համախմբվածությունը ու սոցիալական հարմարումը, ինչպես նաև այդ գործոնների փոխադարձ կապվածությունը: Տեսական և հետազոտական արդյունքների վերլուծության համաձայն, որքան էլ ուսանողական կյանքը ենթարկվում է որոշակի կարգի, կարգավորվում է որոշակի կանոններով և նորմերով, ինչը ապահովագրում է սեփական անձը ոչ հաճելի իրադարձություններից, այնուամենայնիվ, ուսանողի հոգեբանական բարեկեցությունը կրթական սոցիալական միջավայրում առավելապես պայմանավորված է հարմարման և համախմբման բարձր դրսևորմամբ, ուսումնական գործունեությունից ուսանողների բավարարվածության բարձր մակարդակով:

Հանգուցային բառեր՝ հոգեբանական բարեկեցություն, սոցիալ-հոգեբանական բարեկեցություն, համախմբվածություն, հարմարում, բավարարվածություն: